TOR:s yttranden

Allmän produktionsfaktorskatt
(Ds B 1981:15)

Sedan taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerade betänkande får förbundet härmed anföra följande.

Skatt på arbetsersättning

Enligt förslaget skall produktionsfaktorskatten till den delen den avser lönekostnader knytas an till förfarandet i fråga om arbetsgivaravgifter. Eftersom detta arbete inte kommer att beröra taxeringsnämnderna har TOR inget att erinra i denna del.

Skatt på kapitalersättning

Allmänna synpunkter

TOR vill inledningsvis framhålla att taxeringsnämndernas arbetssituation idag är ytterligt ansträngd. Som förbundet ingående beskriver i sitt detta dag avgivna yttrande över betänkandet Reformerad inkomstbeskattning (Ds B 1981:16) kommer organisationen för taxering i första instans om förslagen om reformerad inkomstbeskattning och allmän produktionsfaktorskatt genomförs att utsättas för mycket allvarliga påfrestningar. En stor del av den sålunda befarade ökningen av arbetsbelastningen faller på administrationen av produktionsfaktorskatten.

Övriga synpunkter

Bruttoskattekommittén föreslog i sitt delbetänkande (Ds B 1979:3) att lokal skattemyndighet skulle vara beskattningsmyndighet för produktionsfaktorskatten i första instans. Med den nu föreslagna utformningen av systemet med skilda förfaranden beträffande skatten på arbetsersättningar resp skatten på kapitalersättningar anser kommittén att taxeringsnämnderna skall vara beskattningsmyndighet beträffande skatten på kapitalersättningar. Med hänsyn till förfarandets anknytning till inkomsttaxeringen delar TOR kommitténs uppfattning. TOR vill emellertid understryka att taxeringsnämndernas arbete med en allmän produktionsfaktorskatt kommer att bli mer tidsödande och betungande än vad de begränsade arbetsuppgifterna synes ge sken av. Administrationen av produktionsfaktorskatten innebär bl a ett antal ytterligare blanketter som skall granskas i samband med inkomsttaxeringen. Vidare kommer

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:47:06

granskningsarbetet att medföra en rad andra uppgifter som skall resultera i bl a anmaningar, underrättelser, aviseringar och registreringar. De flesta uppgifter som behövs i granskningsarbetet för att beräkna underlaget för produktionsfaktorskatten är visserligen tillgängliga för taxeringsnämnderna i det material som ligger till grund för inkomsttaxeringen. En bearbetning av detta material blir emellertid i många fall ofrånkomligt; ett arbete som kan innefatta svåra avvägningar i vissa frågor.

Redan i sitt yttrande över kommitténs delbetänkande uppmärksammade TOR att svårigheter kan uppstå på grund av att storleken av underskott i förvärvskälla inte beräknas vid inkomsttaxeringen i de fall taxering inte åsätts eller taxering åsätts endast för garantibelopp. Kommittén har nu i sitt förslag angett att taxeringsnämnderna vid beräkning av underlaget för produktionsfaktorbeskattningen i vissa fall kan tvingas föregripa en bedömning av underskottets storlek.

TOR vill påpeka att en ordning som kan leda till att ett underskott bestäms till olika stora belopp vid produktionsfaktorbeskattningen och vid inkomsttaxeringen ett senare år när förlusten skall utnyttjas är otillfredsställande och kan medföra att en rad tillämpningsproblem uppkommer.

I delbetänkandet framhöll kommittén att inkomst av annan fastighet naturligen föll inom beskattningsområdet. När det gällde schablontaxerade fastigheter ansåg kommittén bl a med hänsyn till svårigheterna att utifrån inkomstberäkningen vid inkomsttaxeringen beräkna ett underlag för produktionsfaktorbeskattningen att de schablontaxerade fastigheterna borde lämnas utanför beskattningsområdet.

Kommittén föreslår nu att även schablontaxerade fastigheter skall bli föremål för produktionsfaktorbeskattning och anvisar därvid ett förenklat system för beräkning av underlaget med utgångspunkt i fastighetens schablonintäkt. Med schablontaxerade fastigheter avses såväl en- och tvåfamiljsvillor som flerfamiljshus som ägs av bostadsrättsföreningar m fl eller allmännyttiga bostadsföretag.

TOR anser med hänsyn till den stora mängd fastigheter som det är fråga om och den förhållandevis ringa skatt (vid en skattesats om en eller några få procent) som kommer att tas ut att de schablontaxerade fastigheterna bör undantas från beskattningsområdet. TOR har dock viss förståelse för om man av neutralitetshänsyn inte kan undanta flerfamiljshus från beskattning.

Skall produktionsfaktorbeskattningen även omfatta schablontaxerade fastigheter bör dock enligt förbundets mening den metod för beskattning väljas som innebär att man avstår från en uppräkning av schablonintäkten vid beräkning av underlaget mot att avdag för skatten inte medges vid inkomsttaxeringen.

Avdrag vid inkomsttaxeringen skall medges för bl a avsättning för att täcka den på beskattningsåret belöpande produktionsfaktorskatten. Enligt förslaget

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:47:06

skall någon bestämd maximigräns inte gälla. Beloppet måste dock vara skäligt. TOR anser att det vore värdefullt om det närmare kunde anges vad som kan anses vara ett skäligt belopp i sammanhanget.

Sammanfattning

Förbundet anser att taxeringsnämnderna i nuvarande situation inte kan åläggas ytterligare arbetsuppgifter utan allvarliga konsekvenser för taxeringsarbetet i övrigt. Ett genomförande av förslaget leder utan tvekan till inskränkningar i arbetet med de svårgranskade deklarationerna och en sådan utveckling bör givetvis undvikas. Med hänsyn härtill kan förbundet inte tillstyrka det framlagda förslaget.

Reformerad inkomstbeskattning
(Ds B 1981:16)

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerade betänkande får förbundet härmed anföra följande.

I promemorian utsägs att en utgångspunkt för förslagen är kravet på enkelhet. Som motivering härför anförs att en rad nya och arbetskrävande moment har tillkommit i taxeringsarbetet under senare år samt att det är allmänt omvittnat att den ökade belastningen på skatteförvaltningen har lett till problem i olika avseenden.

Förbundet anser — med beaktande av medlemmarnas arbetssituation — denna motivering välgrundad. RS-reformen har ännu inte följts upp med en tillräcklig utbyggnad av taxeringsorganisationen. Ändå torde de planer som denna utbyggnad vilar på inte ta hänsyn till de ytterligare arbetsmoment som tillkommit genom ny och ändrad lagstiftning under senare tid. Taxeringsarbetet har därigenom alltmer blivit inriktat på ren formell granskning. Redan utan ytterligare arbetsbelastning kan därför ifrågasättas om taxeringen uppfyller den målsättning som uppställs härför.

I promemorian uttalas också att föreslagen avdragsbegränsning oundvikligen måste innebära en komplikation och att det därför är nödvändigt att samtidigt ta till vara de möjligheter till förenklingar som kan finnas på andra punkter.

Att nämnda förslag innebär komplikationer framstår såsom uppenbart. Huruvida dessa är oundvikliga för att uppnå en lämplig avdragsbegränsning synes inte vara tillräckligt utrett. Förbundet vill här betona de svårigheter som förvärvskällemetoden medför. Denna ställer krav på en riktig fördelning av kostnader och intäkter olika förvärvskällor emellan. Att en sådan fördelning redan i dag är av betydelse för den kommunala beskattningen kan inte tas som intäkt för att en sådan uppdelning är problemfri. De hittillsvarande erfarenhe-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:47:06

terna, främst vad avser schablontaxerad villa- eller fritidsfastighet, visar snarare på att det är synnerligt svårt att förhindra kringgående. Det nu föreliggande förslaget medför härvidlag än större problem.

Förslaget kommer också att ställa stora krav på själva avgränsningen av respektive förvärvskälla. De nuvarande avgränsningarna olika förvärvskällor emellan är enligt förbundets mening inte tillräckligt precisa för att uppfylla kravet på enkelhet. Att basera en reform på dessa begrepp medför naturligt att reformen försvårar medlemmarnas arbetssituation. Någon möjlighet att effektivt stävja tyst kvittning av vinst mot underskott olika förvärvskällor emellan synes mot bakgrund härav och andra möjligheter till kringgående inte möjligt. Annat än ren formell granskning kan då knappast komma i fråga. Sammantaget med de effekter det nu också remitterade förslaget om proms medför för taxeringsarbetet vill förbundet allvarligt ifrågasätta om taxeringsarbetet i fortsättningen verkligen kommer att uppfylla den målsättning som uppställts härför.

Beskattningssystemet vilar på ett flertal principer. Dessa principer har visserligen redan tidigare i viss mån fått vika för ändringar i beskattningsreglerna. Det nu framlagda förslaget omkullkastar såväl skatteförmågeprincipen som reciprocitetsprincipen. Enligt förbundets mening kan starkt ifrågasättas om nödvändigheten att ingripa mot underskottsavdrag motiverar att dessa principer bryts. De effekter förslaget får för de enskilda är endast kortfattat berört. Att de enskilda får det synnerligt svårt att framdeles räkna ut sin skatt är uppenbart. Men vilka effekter nu nämnda principbrott kan medföra är svårare att överblicka.

Ur de synpunkter TOR företräder anser sig förbundet inte kunna tillstyrka förslaget.

Skogsindustrins virkesförsörjning
(SOU 1981:81)

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerade betänkande får förbudet härmed anföra följande.

I betänkandet tar utredningen upp frågor som rör skogsvårdslagstiftningen, beredskapslagstiftning för skogsavverkning, statligt stöd till skogsbruket samt vissa skatte- och avgiftsfrågor. Förbundet begränsar sitt yttrande till skattefrågorna.

Utredningen har ingående prövat möjligheterna att lägga om skogsbeskattningen eller att använda avgifter för att få ett generellt ekonomiskt styrmedel med vilket skogsavverkningarna kan påverkas. Utredningen har emellertid funnit att de modeller som skulle kunna komma i fråga är förenade med bety-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:47:06

dande olägenheter. Utredningen har därför stannat för att inte föreslå någon sådan åtgärd.

Förbundet delar i detta hänseende utredningens uppfattning att de olika modeller för en mera genomgripande omläggning av skogsbeskattningen som diskuteras i betänkandet är förenade med betydande nackdelar liksom att effekterna av dem är svåra att överblicka. Förbundet vill därutöver särskilt framhålla att det från taxeringsmässiga synpunkter vore olyckligt om man nu skulle genomföra genomgripande förändringar i ett system som blivit föremål för en omläggning så sent som år 1979 och som i huvudsak tillämpats endast ett taxeringsår. Förbundet ansluter sig därför till utredningens bedömning att något nytt skogsbeskattnings- eller avgiftssystem inte nu bör genomföras.

Utredningen föreslår vidare en utvidgad rätt till insättning på skogskonto. I fråga om detta förslag konstaterar förbundet att riksdagen, efter det att utredningen lagt fram sitt betänkande, beslutat om en sådan utvidgning (prop 1981:82 bil 4, SkU 8, rskr 14). Utredningens förslag i detta hänseende föranleder därför inte något särskilt yttrande från förbundets sida. Utredningen föreslår härutöver i fråga om skogskontoreglerna att medel från skogskonto inte skall behöva tas upp till beskattning vid överlåtelse av en fastighet. Förbundet delar utredningens uppfattning att detta inte är förenat med några särskilda påtagliga kontrollproblem. Förbundet har inte något att erinra mot förslaget.

I fråga om kostnader för skogsvägar föreslår utredningen att hela anskaffningskostnaden skall få dras av efter plan med 10 % per år. F n är avdragsrätten liksom i fråga om andra markanläggningar med undantag av täckdiken begränsad till 75 % av anskaffningsvärdet och 5 % per år. De föreslagna reglerna avses gälla kostnader som lagts ned efter ikraftträdandet den 1 juli 1982. Förslaget motiveras med att en utvidgad avskrivningsrätt skulle vara ett effektivt medel för att få till stånd ett ökat skogsvägbyggande. Förbundet har givetvis inte något att erinra mot en strävan att få till stånd ett ökat vägbyggande men vill fästa uppmärksamheten på att skilda avdragsregler för olika slags markanläggningar och skilda regler i fråga om kostnader av samma slag som lagts ned vid olika tidpunkter skulle i inte oväsentlig utsträckning komplicera taxeringsarbetet.

Slutligen föreslår utredningen att den nuvarande skillnaden i avdragshänseende mellan skyddsdikning och annan dikning skall upphävas. Enligt utredningens förslag skall fortsättningsvis alla kostnader för dikning som främjar skogsbruket få dras av på en gång. F n gäller denna regel endast i fråga om skyddsdikning. Den nuvarande gränsdragningen medför, som utredningen påpekar, inte sällan tillämpningssvårigheter. Förbundet tillstyrker förslaget.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:47:06